

Yüklenici Sözleşmesi İş Sağlığı Güvenliği ve Çevre Şartları-Yurtiçi

1. Politikalar / Prosedürler

Yüklenici tüm faaliyetlerini Şirket'in güncel Çevre ve İş Sağlığı Güvenliği politikalarına, prosedürlerine ve Çevre / İş Sağlığı Güvenliği yönetim planlarına uygun olarak sürdürecektir.

2. Yasal Şartlar / Bölge – Ülke Mevzuatı

Yüklenici sorumluluk alanını kapsayan tüm Çevre ve İSG Mevzuatını takip etmek ve yasal gereklilikleri yerine getirmekle yükümlüdür.

3. Sözleşme Şartı

Yüklenici, faaliyetlerini içine alan ana sözleşme çerçevesinde Çevre ve İş Sağlığı Güvenliği gerekliliklerini yerine getirmekle yükümlüdür.

4. Yüklenicinin Genel Yükümlülüğü

Yüklenici, çalışanlarının işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede;

- Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.
- İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.
- Risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır.
- Çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır.
- Yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların hayati ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alır.

Ayrıca, işyeri dışındaki uzman kişi ve kuruluşlardan hizmet alınması, Yüklenicinin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz. Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yükümlülükleri, Yüklenicinin sorumluluklarını etkilemez. Yüklenici, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin maliyetini çalışanlara yansıtamaz.

5. Risklerden Korunma İlkeleri

Yüklenici yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde aşağıdaki ilkeleri göz önünde bulundurur:

- Risklerden kaçınmak.

- b) Kaçınılması mümkün olmayan riskleri analiz etmek.
- c) Risklerle kaynağında mücadele etmek.
- d) İşin kişilere uygun hale getirilmesi için işyerlerinin tasarımı ile iş ekipmanı, çalışma şekli ve üretim metotlarının seçiminde özen göstermek, özellikle tekdüze çalışma ve üretim temposunun sağlık ve güvenliğe olumsuz etkilerini önlemek.
- e) Teknik gelişmelere uyum sağlamak.
- f) Tehlikeli olanı, tehlikesiz olanla değiştirmek.
- g) Teknoloji, iş organizasyonu, çalışma şartları, sosyal ilişkiler ve çalışma ortamı ile ilgili faktörlerin etkilerini kapsayan tutarlı ve genel bir önleme politikası geliştirmek.
- h) Toplu korunma tedbirlerine, kişisel korunma tedbirlerine göre öncelik vermek.
- i) Çalışanlara uygun talimatlar vermek.

6. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri için organizasyon ve sorumluluklar

Yüklenici, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini, mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulmasına yönelik çalışmaları da kapsayacak şekilde yapacaktır;

- a) Yüklenici, tehlike sınıfı ve çalışan sayısını dikkate alarak işlerin ifası sırasında belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin görevlendirir. Çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması hâlinde, bu hizmetin tamamını veya bir kısmını ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden bedeli karşılığında hizmet olarak yerine getirebilir. İş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin görevlendirilmesi ile ilgili bildirimler İş Güvenliği-Kayıt Takip ve İzleme Programı (İSG-KATİP) sistemi üzerinden yapılacaktır.
- b) Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç, gereç, mekân ve zaman gibi gerekli bütün ihtiyaçlarını karşılar.
- c) İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetlerini yürütenler arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlar.
- d) Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirir.
- e) Yüklenici gerekli durumlarda uygulanabilir mevzuata göre Çevre Görevlisi atayacaktır.

Yüklenici; iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda özel olarak görevlendirilmiş uygun donanım ve yeterli eğitime sahip bir kişiyi İş Sağlığı Güvenliği ve Çevre sorumlusu olarak özgeçmişi ile birlikte ŞİRKET proje yönetimine bildirecektir. Daha sonra, şirket proje yönetimi'nin onayı ile Çevre ve İş Sağlığı Güvenliğinden sorumlu olmak üzere atayacaktır.

Yüklenicinin atayacağı İş Sağlığı Güvenliği ve Çevre sorumlusu mevzuat hükümlerinde belirtilen “Tehlike Sınıfı”na ve şirket'in istediği çalışan profiline uygun olacaktır.

Yüklenici Çevre ve İSG sorumlusu Yüklenicinin faaliyetlerini Çevre ve İSG açısından düzenler, denetler, rapor eder, Şirket Çevre ve İSG Yöneticisinin görüş ve önerileri

doğrultusunda gerekli düzeltme ve iyileştirmeleri gerçekleştirir. Yüklenici kendi çalışanlarının Çevre ve İş Sağlığı İle ilgili sorumluluklarını belirleyecektir.

7. Risk Değerlendirmesi, kontrol, ölçüm ve araştırma

Yüklenici, iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür. Risk değerlendirmesi yapılırken aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

- a) Belirli risklerden etkilenecek çalışanların durumu.
- b) Kullanılacak iş ekipmanı ile kimyasal madde ve müstahzarların seçimi.
- c) İşyerinin tertip ve düzeni.
- d) Proje şartları
- e) Ve diğer her türlü hususlar.

Yüklenici, yapılacak risk değerlendirmesi sonucu alınacak iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri ile kullanılması gereken koruyucu donanım veya ekipmanı belirler. (Bu seçim Şirket standartlarından daha aşağı standartlarda olamaz.)

İşyerinde uygulanacak iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri, çalışma şekilleri ve üretim yöntemleri; çalışanların sağlık ve güvenlik yönünden korunma düzeyini yükseltecek ve işyerinin idari yapılanmasının her kademesinde uygulanabilir nitelikte olmalıdır.

Yüklenici, iş sağlığı ve güvenliği yönünden çalışma ortamına ve çalışanların bu ortamda maruz kaldığı risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların yapılmasını sağlar.

Ayrıca ŞİRKET proje yönetimi tarafından belirlenecek çevre ve iş sağlığı güvenliği açısından risk oluşturacak durumlar/faaliyetler için ŞİRKET Proje yönetiminin belirleyeceği önlemleri de alacaktır.

Yüklenici; ŞİRKET prosedürlerinde tanımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Yöntem Bildirgesi ve risk değerlendirmeleri ŞİRKET'e sunmadan, ŞİRKET Proje Yönetiminden, Çevre ve İş Sağlığı Güvenliği Yönetim Sistemi içinde bulunan İş İzinlerini almadan çalışmaya başlayamaz. Herhangi bir nedenle kapatılan iş izninin yenisini almadan faaliyetini sürdüremez. Bu durumda ŞİRKET/PROJE İş İzinleri Prosedürü sistematığı uygulanır.

8. Acil Durum planları, yangınla mücadele ve ilk yardım

Yüklenici öncelikle ŞİRKET Proje Acil Durum Planına uygun olarak organize olacak ve plana uyacaktır.

Ayrıca yüklenici;

- a) Çalışma ortamı, kullanılan maddeler, iş ekipmanı ile çevre şartlarını dikkate alarak meydana gelebilecek acil durumları önceden değerlendirerek, çalışanları ve çalışma çevresini etkilemesi mümkün ve muhtemel acil durumları belirler ve bunların olumsuz etkilerini önleyici tedbirleri alır.

- b) Acil durumların olumsuz etkilerinden korunmak üzere gerekli ölçüm ve değerlendirmeleri yapar, acil durum planlarını hazırlar.
- c) Acil durumlarla mücadele için işyerinin büyüklüğü ve taşıdığı özel tehlikeler, yapılan işin niteliği, çalışan sayısı ile işyerinde bulunan diğer kişileri dikkate alarak; önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda uygun donanıma sahip ve bu konularda eğitilmiş yeterli sayıda kişiyi görevlendirir, araç ve gereçleri sağlayarak eğitim ve tatbikatları yaptırır ve ekiplerin her zaman hazır bulunmalarını sağlar.
- d) Özellikle ilk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında, işyeri dışındaki kuruluşlarla irtibatı sağlayacak gerekli düzenlemeleri yapar.

9. Tahliye

Ciddi, yakın ve önlenemeyen tehlikenin meydana gelmesi durumunda Yüklenici;

- a) Çalışanlarının işi bırakarak derhal çalışma yerlerinden ayrılıp güvenli bir yere gidebilmeleri için, önceden gerekli düzenlemeleri yapar ve çalışanlara gerekli talimatları verir.
- b) Durumun devam etmesi hâlinde, zorunluluk olmadıkça, gerekli donanıma sahip ve özel olarak görevlendirilenler dışındaki çalışanlardan işlerine devam etmelerini isteyemez.

Yüklenici, çalışanlarının kendileri veya diğer kişilerin güvenliği için ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıkları ve amirine hemen haber veremedikleri durumlarda; istenmeyen sonuçların önlenmesi için, bilgileri ve mevcut teknik donanımları çerçevesinde müdahale edebilmelerine imkân sağlar.

10. İş Kazası ve meslek hastalıklarının kayıt ve bildirimi

Yüklenici iş kazası ve meslek hastalıkları ile ilgili olarak;

- a) Bütün iş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutar, gerekli incelemeleri yaparak bunlar ile ilgili raporları düzenler.
- b) İşyerinde meydana gelen ancak yaralanma veya ölüme neden olmadığı halde işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğramasına yol açan veya çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olan olayları inceleyerek bunlar ile ilgili raporları düzenler.

Ayrıca Yüklenici, aşağıdaki hallerde belirtilen sürede Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirimde bulunur:

- İş kazalarını Uygulanabilir Mevzuat'ta belirtilen yasal süreler içinde.
- Sağlık hizmeti sunucuları veya işyeri hekimi tarafından kendisine bildirilen meslek hastalıklarını, Uygulanabilir Mevzuat'ta belirtilen yasal süreler içinde.

11. İşyeri hekimi / İşyeri Sağlık Birimi

Yüklenici çalışanları için, İşyeri Sağlık Birimlerini Uygulanabilir Mevzuat'ta uygun olarak hekim ve diğer sağlık donanımlarını ile sağlayacaktır. Bu konuda ŞİRKET ile işbirliği içinde olacaktır. Görev alacak işyeri hekimleri, hemşireler ve sağlık memurları mevzuatın öngördüğü şekilde sertifikalı olacaktır.

12. Sağlık gözetimi

Yüklenici sağlık gözetimi ile ilgili olarak;

- a) Çalışanların işyerinde maruz kalacakları sağlık ve güvenlik risklerini dikkate alarak sağlık gözetimine tabi tutulmalarını sağlar.
- b) Aşağıdaki hallerde Yüklenici çalışanlarının sağlık muayenelerinin yapılmasını sağlamak zorundadır:

- İşe girişlerinde.
- İş değişikliğinde.
- İş kazası, meslek hastalığı veya sağlık nedeniyle tekrarlanan işten uzaklaşmalarından sonra işe dönüşlerinde talep etmeleri hâlinde.
- İşin devamı süresince, çalışanın ve işin niteliği ile işyerinin tehlike sınıfına göre Uygulanabilir Mevzuat'ta belirlenen düzenli aralıklarla.

Yüklenici mevzuat gereği işyerinde çalışacakların, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan çalışanları işe başlatamaz. Sağlık raporları uygulanabilir mevzuata göre İşe Giriş / Periyodik Muayene Formu kullanılarak işyeri hekimleri veya anlaşmalı ortak sağlık güvenlik birimleri tarafından hazırlanır. İşe giriş / Periyodik Sağlık Muayeneleri için bunlarla sınırlı kalmamak üzere aşağıdaki tetkikler yaptırılır.

- Tam kan sayımı,
- AC grafisi,
- Göz muayenesi,
- Odyometri testi,
- AKŞ (Açlık Kan Şekeri),
- EKG,
- Hepatit markerları (HbsAg, AntiHBs, AntiHCV),
- AntiHiv,
- Tetanoz aşısı yaptırıldığına dair aşı kartı,
- Hastaneden alınmış yüksekte çalışabilir heyet raporu (iç hastalıkları, göz hastalıkları, KBB, ortopedi)
- İşyeri hekiminin isteyeceği diğer tetkikler.

Sağlık raporları ancak yukarıda belirtilen tetkikler yapıldıktan sonra düzenlenir.

Sağlık gözetiminden doğan maliyet ve bu gözetimden kaynaklı her türlü ek maliyet Yüklenici tarafından karşılanır, çalışana yansıtılamaz. Sağlık muayenesi yaptırılan çalışanın özel hayatı ve itibarının korunması açısından sağlık bilgileri gizli tutulur. Tüm sağlık kayıtlarının bir kopyası ŞİRKET'e sunulur, kayıtlar uygulanabilir mevzuatta belirtilen koşul ve sürelerde saklanır.

13. Çalışanların bilgilendirilmesi

İşyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve sürdürülebilmesi amacıyla Yüklenici, çalışanları ve çalışan temsilcilerini işyerinin özelliklerini de dikkate alarak aşağıdaki konularda bilgilendirir:

- a) İşyerinde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri, koruyucu ve önleyici tedbirler.
- b) Kendileri ile ilgili yasal hak ve sorumluluklar.
- c) İlk yardım, olağan dışı durumlar, afetler ve yangınla mücadele ve tahliye işleri konusunda görevlendirilen kişiler.

Ayrıca Yüklenici;

- Ciddi ve yakın tehlikeye maruz kalan veya kalma riski olan bütün çalışanları, tehlikeler ile bunlardan doğan risklere karşı alınmış ve alınacak tedbirler hakkında derhal bilgilendirir.
- Başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanların (Bakım, onarım, kontrol ve benzeri nedenlerle) yukarıda belirtilen bilgileri almalarını sağlamak üzere, söz konusu çalışanların işverenlerine gerekli bilgileri verir.
- Risk değerlendirmesi, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili koruyucu ve önleyici tedbirler, ölçüm, analiz, teknik kontrol, kayıtlar, raporlar ve teftişten elde edilen bilgilere, Uygulanabilir Mevzuat'ta belirtilen destek elemanlarına ve çalışan temsilcilerine ulaşmasını sağlar.

14. Çalışanların eğitimi

Yüklenici, çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almasını sağlar. Bu eğitim özellikle; işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanının değişmesi hâlinde veya yeni teknoloji uygulanması hâlinde verilir. Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenir, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla tekrarlanır.

Yüklenici çalışanlarının tümü, işe başlamadan önce Şirket Çevre İş Sağlığı Güvenliği Departmanı tarafından düzenlenecek İşe Giriş eğitimine katılacaktır. Eğitime katılan çalışana Şirket tarafından Çevre-İSG Çalışan El Kitapçığı dağıtılacaktır. Söz konusu kitapçıklar çalışanlar tarafından daima yanlarında taşınacaktır.

Yüklenici çalışanlarına Çevre ve İş Sağlığı konularında yeterli eğitimi sağlamakla yükümlüdür. Bunun için Yüklenici uygulanabilir mevzuat şartlarını sağlayan, belirli süreler ve periyodlar için Çevre ve İSG Konularını içeren eğitim planı hazırlayarak

ŞİRKET Proje yönetimine sunacak ve uygulayacaktır. Eğitim kayıtlarının bir kopyasını ŞİRKET proje yönetimine verecektir.

Yüklenici (çalışanları/yöneticileri vs) Şirket'in düzenleyeceği ve kendisinin davet edileceği tüm Çevre ve İSG eğitimlerine katılacaktır.

Yüklenici günlük çevre ve iş sağlığı güvenliği iş başı eğitim (tool-box) toplantıları düzenleyecek, kayıt altına alacak ve kayıtları muhafaza edecektir.

Bunlara ilaveten;

- Çalışan temsilcileri özel olarak eğitilir.
- Mesleki eğitim alma zorunluluğu bulunan ve çok tehlikeli sınıfta yer alındığından dolayı, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldığını belgeleyemeyenler çalıştırılmaz. Yüklenici işlerinde çalıştıracağı personeli yaptığı işe uygun eğitim, sertifika, ehliyet vb belgelere sahip kişiler arasından seçecek, söz konusu personelin belgelerini işe giriş işlemleri sırasında ibraz edecektir.
- İş kazası geçiren veya meslek hastalığına yakalanan çalışana işe başlamadan önce, söz konusu kazanın veya meslek hastalığının sebepleri, korunma yolları ve güvenli çalışma yöntemleri ile ilgili ilave eğitim verilir. Ayrıca, herhangi bir sebeple altı aydan fazla süreyle işten uzak kalanlara, tekrar işe başlatılmadan önce bilgi yenileme eğitimi verilir.
- Yüklenici tehlike sınıfına uygun olarak yapılacak işlerde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri ile ilgili yeterli bilgi ve talimatları içeren eğitimin alındığına dair belge olmaksızın, başka işyerlerinden; bakım, onarım, kontrol ve benzeri nedenlerle çalışmak üzere gelen çalışanları işe başlatamaz.
- Burada bahse konu eğitimlerin maliyeti çalışanlara yansıtılamaz. Eğitimlerde geçen süre çalışma süresinden sayılır.

Yüklenici kendi Çalışanları için Sertifika, belge, ehliyet vs. gerektiren durumlarda tüm eğitim ihtiyacını karşılayacaktır.

15. Çalışanların görüşünün alınması ve katılımlarının sağlanması

Yüklenici, görüş alma ve katılımın sağlanması konusunda, çalışanlarına ve/veya çalışan temsilcilerine aşağıdaki imkânları sağlar:

- a) İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda görüşlerinin alınması, teklif getirme hakkının tanınması ve bu konulardaki görüşmelerde yer alma ve katılımlarının sağlanması.
- b) Yeni teknolojilerin uygulanması, seçilecek iş ekipmanı, çalışma ortamı ve şartlarının çalışanların sağlık ve güvenliğine etkisi konularında görüşlerinin alınması.

Yüklenici, destek elemanları ile çalışan temsilcilerinin aşağıdaki konularda önceden görüşlerinin alınmasını sağlar:

- İşyerinden görevlendirilecek veya işyeri dışından hizmet alınacak işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer personel ile ilk yardım, yangınla mücadele ve tahliye işleri için kişilerin görevlendirilmesi.
- Risk değerlendirmesi yapılarak, alınması gereken koruyucu ve önleyici tedbirlerin ve kullanılması gereken koruyucu donanım ve ekipmanın belirlenmesi.
- Sağlık ve güvenlik risklerinin önlenmesi ve koruyucu hizmetlerin yürütülmesi.
- Çalışanların bilgilendirilmesi.
- Çalışanlara verilecek eğitimin planlanması.

Çalışanların veya çalışan temsilcilerinin, işyerinde iş sağlığı ve güvenliği için alınan önlemlerin yetersiz olduğu durumlarda veya teftiş sırasında, yetkili makama başvurmalarından dolayı hakları kısıtlanamaz.

16. Yüklenici Çalışanlarının Yükümlülükleri

Yüklenici bunlarla sınırlı olmaksızın Uygulanabilir Mevzuat'ta belirtilen ve ayrıca aşağıdaki konuların kendi çalışanlarının yükümlülüğü olduğunu ve bu yükümlülükleri çalışanlarına eksiksiz bildireceğini kabul ve taahhüt eder. Yüklenici çalışanları, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili aldıkları eğitim ve Yüklenicinin bu konudaki talimatları doğrultusunda, kendilerinin ve hareketlerinden veya yaptıkları işten etkilenen diğer çalışanların sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmemekle yükümlüdür.

Yüklenici çalışanlarının, Yüklenici tarafından verilen eğitim ve talimatlar doğrultusunda yükümlülükleri şunlardır:

- a) İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tehlikeli madde, taşıma ekipmanı ve diğer üretim araçlarını kurallara uygun şekilde kullanmak, bunların güvenlik donanımlarını doğru olarak kullanmak, keyfi olarak çıkarmamak ve değiştirmemek.
- b) Kendilerine sağlanan kişisel koruyucu donanımı doğru kullanmak ve korumak.
- c) İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalarda sağlık ve güvenlik yönünden ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıklarında ve koruma tedbirlerinde bir eksiklik gördüklerinde, Yükleniciye veya çalışan temsilcisine derhal haber vermek.
- d) Teftişe yetkili makam ve/veya ŞİRKET tarafından işyerinde tespit edilen noksanlık ve mevzuata aykırılıkların giderilmesi konusunda, Yüklenici ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak.
- e) Kendi görev alanında, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak.

17. İstenen Kişisel Koruyucu Malzeme/Donanım/ Ekipman

Yüklenici yapılan işin niteliğine göre çeşitlenmekle birlikte aşağıda yazılı olan, ancak bunlarla sınırlı olmaksızın, gerekli her türlü kişisel koruyucuları standardına uygun olarak temin etmekle yükümlüdür.

Çalışma sahalarına girebilmek için minimum Kişisel Koruyucu Malzeme aşağıdakilerden oluşmaktadır.

- CE işaretli baret
- CE işaretli Çelik burunlu ve çelik tabanlı iş ayakkabısı, botu, çizmesi vs.
- Reflektif Kıyafet/Yelek (turuncu)
- CE işaretli Gözlük
- CE işaretli kulak tıkacı

Yukarıdaki malzemelere ilave olarak yapılan işin niteliğine, Risk değerlendirme çalışmaları sonucunda karar verilen önlemlere göre aşağıda belirtilenlerle sınırlı olmaksızın gerekli her türlü Kişisel Koruyucu Malzemeleri temin edip kullanılmasını sağlayacaktır.

- CE işaretli paraşüt tipi, bel destekli, şok emici halatlı, çift kancalı emniyet kemeri
- CE işaretli, işin cinsine uygun eldiven
- İşin cinsine CE işaretli uygun gözlük
- CE işaretli kulaklık
- ve diğer malzeme, donanım ve ekipman

Yüklenici, Şirket Çevre ve İSG Yönetiminin bunun dışında gerekli gördüğü kişisel koruyucu donanım/ekipman/malzemeyi de temin etmeyi taahhüd eder. Eğer temin edemiyorsa Şirket tarafından sağlanır ve Yükleniciye fatura edilir. Bütün Kişisel Koruyucu Donanımlar mevzuata uygun ve CE işaretli olacaktır.

Yüklenici çalışma ortamındaki tehlikelere yönelik Çevre ve İş Sağlığı Güvenliği uyarı levhalarını temin edecek mevzuat ve ŞİRKET prosedürlerine uygun kullanılmasını sağlayacaktır.

18. Çalışan temsilcisi

Yüklenici; işyerinin değişik bölümlerindeki riskler ve çalışan sayılarını göz önünde bulundurarak dengeli dağılıma özen göstermek kaydıyla, çalışanlar arasında yapılacak seçim veya seçimle belirlenemediği durumda atama yoluyla, aşağıda belirtilen sayılarda çalışan temsilcisini görevlendirir:

- a) İki ile elli arasında çalışanı bulunan işyerlerinde bir.
- b) Ellibir ile yüz arasında çalışanı bulunan işyerlerinde iki.
- c) Yüzbir ile beşyüz arasında çalışanı bulunan işyerlerinde üç.
- d) Beşyüzbir ile bin arasında çalışanı bulunan işyerlerinde dört.
- e) Binbir ile ikibin arasında çalışanı bulunan işyerlerinde beş.
- f) İkibinbir ve üzeri çalışanı bulunan işyerlerinde altı.

- Birden fazla çalışan temsilcisinin bulunması durumunda baş temsilci, çalışan temsilcileri arasında yapılacak seçimle belirlenir.
- Çalışan temsilcileri, tehlike kaynağının yok edilmesi veya tehlikeden kaynaklanan riskin azaltılması için, işverene öneride bulunma ve işverenden gerekli tedbirlerin alınmasını isteme hakkına sahiptir.
- Görevlerini yürütmeleri nedeniyle, çalışan temsilcileri ve destek elemanlarının hakları kısıtlanamaz ve görevlerini yerine getirebilmeleri için işveren tarafından gerekli imkânlar sağlanır.

19. İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu

Uygulanabilir mevzuata göre Yüklenici kendi İş Sağlığı ve Güvenliği kurulunu kuracak ve çalışmasını sağlayacaktır. Gerekli durumlarda Yüklenici, ŞİRKET proje yönetiminin oluşturacağı İş Sağlığı ve Güvenliği kurulunda mevzuatta tariflendiği şekilde temsilci(ler) bulunduracaktır. İSG Kurulunda görev alacak Yüklenici temsilcileri tüm İSG Kurul toplantılarına katılacak, İSG kurul kararlarını çalışanlarına duyuracaktır.

20. Bağımlılık yapan maddeleri kullanma yasağı

İşyerine, sarhoş veya uyuşturucu madde almış olarak gelmek ve işyerinde alkollü içki veya uyuşturucu madde kullanmak yasaktır.

21. Kontrol ve Denetimler

- Yüklenici Proje Yönetimi ve Yüklenici Çevre ve İSG Yönetici (leri) (İSG Uzmanı, İSG Destek Elemanı ve İSG Çalışan temsilcisi dahil) belirli aralıklarla tüm aktivitelerini (Saha, ofis vd.) Çevre ve İSG açısından kontrol edecek ve kontrollerini kayıt altına alarak ve muhafaza edecektir. Kontrol sıklıkları 1 haftayı aşamaz.
- Yüklenici, ŞİRKET Proje Yönetimi veya Proje İSG Yöneticisi'nin yapacağı kontrol ve denetimlere hazır olacak ve bu denetimlerde Şirket'in tespit edeceği uygunsuzlukları/eksikleri düzelterek ŞİRKET Proje Yönetimine bildirecektir
- Uygulanabilir mevzuat gereği veya ŞİRKET proje yönetiminin istemesi durumunda Yüklenici faaliyetlerinin Çevre ve İş Sağlığı etkileri ile ilgili ölçümleri (Gaz, gürültü, toz, su kalitesi vs.) yapacaktır. Tüm ölçümler uygulanabilir mevzuat şartlarını sağlayan, standartlara uygun akredite laboratuvarlarda yaptırılacaktır. Yüklenici gerekli durumlarda tüm ekipman, araç, gereç vd. temin edecektir. Ölçüm sonuçları uygulanabilir mevzuata göre saklanacaktır.
- Yüklenici kullanacağı tehlikeli malzemelerin listesini miktar, depolama yeri, depolama koşulları gibi bilgileri de içerecek şekilde ŞİRKET Proje Yönetimine bildirecek, tüm değişikliklerde ŞİRKET Proje Yönetimini bilgilendirecektir.

22. Denetimler

Yüklenici ŞİRKET'in yapacağı tüm denetim, tetkik, kontrol vb.'lerine açık olacaktır.

23. Çevrel Boyut-Etkilerinin Değerlendirilmesi ve Atık Yönetimi

Yüklenici faaliyetlere başlamadan önce çevre boyut-etki değerlendirmesi yapacak, faaliyetlerinden kaynaklanan atıklarını uygulanabilir mevzuata göre yeniden kullanacak, geri dönüşüme kazandıracak ya da bertaraf edecek. Atık geri dönüşüm ve bertarafı ile ilgili kayıtları uygulanabilir mevzuata göre hazırlayacak ve saklayacaktır.

24. Cezalar

Çevre ve İSG ile ilgili Uygulanabilir Mevzuatta tariflenen cezalara ilave olarak uygulanacak cezalar Sözleşme Eki olan İş Sağlığı Güvenliği ve Çevre Ceza Listesinde belirtilmiştir ve gerekli durumlarda ŞİRKET tarafından güncellenecektir.

ŞİRKET aleyhine resmi makamlarca kesilecek Çevre ve İş Sağlığı Güvenliği ile ilgili her türlü para cezası ve cezaya konu olan uygunsuzluğun giderilmesi ile ilgili maliyet ve ceza, ilgili Yükleniciden tahsil edilir.